

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 1. Quid sit charitas proximi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

§. 1.

Quid sit charitas proximi.

290. **Q**uod charitas proximi pertineat etiam ad perfectionem, ita ut sine ea nemo dicendus sit perfectus, colligitur ex verbis Christi *Matth. 22.* ubi, postquam dixisset, mandatum de proximo esse simile mandato de diligendo Deo, subjungit: *In his duobus mandatis pendet universa lex & Prophetæ.* Colligitur etiam ex verbis S. Pauli *Rom. 13.* *Qui diligit proximum, legem implevit. Plenitudo legis est dilectio.* Et *Coloss. 3.* *Super omnia autem hæc charitatem habete, quod est vinculum perfectionis.* Imò charitas Dei non potest subsistere in nobis absq; charitate proximi; Sicut testatur S. Joannes. *1. epist. c. 4.* *Si quis dixerit, quoniam diligo Deum & fratrem suum oderit, mendax est. Hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem suum. Et c. 3.* *Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum, homicida est; & scitis, quia omnis homicida non habet vitam aternam in semetipso manentem.* Propter quod Christus tam signanter hoc mandatum de diligendo proximo nobis inculcat. *Joann. 13.* *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, Sicut dilexi vos. Hoc mando vobis, ut diligatis invicem, Quem supremum Legislatorem secuti deinde Saecrorum Ordinum Religiosorum Fundatores, circa Regularum suarum exordia diligentissime*

com-

commendârunt *charitatem proximi*; sicut advertit Dionysius Chartusianus in tract. de profess. monast. artic. 2. Quia *hæc Religiosos, hæc Monachos facit*; ut inquit S. Hieronymus in Reg. c. 1. *Sine charitate monasteria sunt tartara, & habitantes in eis sunt Dæmones. Porrò cum charitate monasteria sunt paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli. Ideò quamvis longa jejunia macerent corpora, licet abjecta & vilis vestis deformet, & longa officia persolvantur: Si intus desit charitas; nondum perventum est ad infimum gradum Religionis. Bonum & jucundum est fratres habitare in Unum, hoc est, in vinculo dilectionis, & charitatis affectu; qui sibi invicem in tentatione auxiliantur, & charitatis ac pietatis obsequia sibi mutuo administrant. Ideò vobis corporaliter coadunatis sit cor unum & anima una. Nulla vita deterior est, quàm simul degere corporibus, & non mente. Et verè infelices sunt, quibus non est una, sed diversa voluntas. Sit itaq; vobis semper unus affectus, una fraternitas, una voluntas, una proportio morum, una jucunditas, una tristitia; nè, quod placet uni in Domino, displiceat alteri; neq; undè unus latatur, alter tristetur. Et sic habere poteritis Religionis propositum, & virtutem, si unanimes in Domo Domini habitetis. Hac verè vita Dei, non diaboli; verè monasterium, non infernus; verè vita Religiosa, non diabolica.*

291. Porrò communis est Theologorum doctrina, quod unus idemq; realiter sit Haub-

tus charitatis, quo Deus diligitur propter se, & proximus propter Deum. Nam qui diligit hominem propter Deum, hoc ipso diligit Deum; imò magis diligit Deum, quàm hominem, juxta veritum illud axioma: *propter quod unumquodq; est tale, illud magis est tale.* Objectum igitur formale & ratio propter quam dilectionis proximi, debet esse ipse Deus, sive Bonitas Dei; Sicut docet S. Gregorius *homil. 38. in Evangel.* dicens: *Charitas vera est, cum & in Deo diligitur amicus, & propter Deum diligitur inimicus. Ideoq; si quis quemlibet amat, sed propter Deum non amat, charitatem non habet, sed habere se putat.* Dicitur autem proximum amare propterea, quia est viva quædam Dei *imago*, in qua perfectiones Dei v.g. Potentia, Sapientia, Bonitas & providentia insigniter resplendent; & quæ ipsum *Esse Dei spirituale*, intellectum, memoriam ac voluntatem vivaciter repræsentat: vel quia proximus est *Filius Dei adoptivus, Dei amicus, Dei templum* per gratiam sanctificantem; aut saltem ad Filiationem & amicitiam Dei vocatus: vel quia est pretioso *Christi sanguine redemptus*, Christo per fidem & charitatem incorporatus, ab eoq; dilectus in tantum, ut se ipsum tradere pro eo voluerit: vel quia proximus est *membrum mystici corporis Christi*, quod est Eccl.; & eorundem nobiscum Sacramentorû particeps: vel deniq; quia hæc est *voluntas Dei*, in tot Scripturæ locis declarata, ut proximum diligamus; quia Deus sic præcipit; quia ipsi placet

placet & gratum est; quia hac ratione dilectissimum ejus filium imitatur. Absint igitur ab homine religioso motiva & rationes diligendi naturales; cujusmodi sunt divitiæ, Nobilitas, pulchritudo, dexteritas, doctrina, consanguinitas; de quibus ait S. Gregorius *homil. 27. in Evangel. Sunt nonnulli, qui diligunt proximos, sed per affectum cognationis & carnis. Hi nimirum & proximum diligunt, & tamen illa sublimia dilectionis præmia non assequuntur; quia amorem suum non spiritualiter, sed carnaliter impendunt.*

292. Sunt autem duo generaliter actus charitatis in Sacra Scriptura expressi. Primus declaratur *Matth. 7.* illis verbis Christi: *Quaecumq; vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Alter consistit in omissione, & significatur à seniore Tobia *c. 4.* his verbis: *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide nè tu aliquando facias alteri.* Dicitur verò *actus charitatis*; quia ommissio damnificationis aut odii vel injuriæ, quamvis formaliter non sit actus, sed ejus privatio; non tamen contingit sine actu positivo imperante: communis enim sententia est, quod non detur pura ommissio libera; et quod omnis ommissio, quæ imputatur nobis, vel ad meritum, vel ad demeritum, habeat semper adjunctum actum aliquem positivum. Ex his verò duobus actibus generalibus sequuntur alii plures particulares, quorum aliqui sunt merè interni, etiam præcepti. Nam Innocentius Papa XI. inter alias scandalosas propositiones damnavit

etiam istas duas: *Non tenemur proximum diligere actu interno & formali. Et præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Hujusmodi actus merè interni sunt. *Primò*, ut excluso omni odio & aversione sive indignatione, benè afficiamur erga proximos nostros. Sicut enim actus vitiosus primarius & radicalis charitati oppositus est odium abominationis sive alienatio & aversio voluntatis à proximo: ita econtrà Actus primarius & radicalis charitatis est, *benè affici erga proximum.* *Secundò*, ut proximis nostris velimus, optemus & desideremus Bona corporis & animæ, scilicet necessaria vitæ, sanitatem corporis, felicem negotiorum successum, profectum & perfectionem in spiritu, gratiam, beatitudinem, & omnia media ad ejus consecutionem proficua. Qui actus opponitur odio inimicitia, quo quis vult alteri malum inferre, aut hoc cupit ei evenire, sive absolutè sive conditionatè. *Tertiò*, ut de Bono proximum spirituali tum temporali v. g. de illius promotioni, laude, honore, sanitate, prospero rerum eventu &c. gaudeamus & lætemur: econtrà de ejusdem malo corporis vel animæ doleamus; Sicut Apostolus jubet *gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus. Rom. II.* Qui actus est oppositus invidiæ, quæ de prospero statu proximi tristatur; & de illius ruinâ lætatur. *Quartò*, ut nostrum sentire & velle cum iudicio, sententiâ, & voluntate proximi conformemus, in quantum licet; sitq; in nobis

cor unum & anima una; Sicut monet Apoſto-
 lus Rom. 12. Idipſum ſentientes: non alta ſapi-
 entes, ſed humilibus conſentientes. Et 1. Co-
 rinth. 1. Sitis perfecti in eodem ſenſu, & in eâ-
 dem ſententiâ. Item 2. Corinth. 13. Idem ſapi-
 te, pacem habete; & Deus pacis & dilectionis
 erit vobiscum. Deniq; Philipp. 2. Idem ſapiatis,
 eandem charitatem habentes, unanimes, in idip-
 ſum ſentientes. Qui actus eſt oppoſitus diſcor-
 dia, quæ eſt diſſenſio voluntatis à voluntate
 proximi circa bonum honeſtum.

Alii ſunt Actus charitatis *externi*, quibus in-
 teriorem noſtram benevolentiam & amorem
 erga proximum foris oſtendimus, non tantum
 linguâ & verbis, ſed opere ipſo comprobamus;
 Sicut monet S. Joannes *epiſt.* 1. c. 3. *Filioli mei,*
non diligamus ſolum verbo & linguâ, ſed opere e-
tiam & veritate. Nam qui habuerit *ſubſtanti-*
am huius mundi, & viderit fratrem ſuum neces-
ſitatem habere, & clauserit viſcera ſua ab eo, quo-
modo charitas manet in eo? Huiusmodi Actus
 ſunt *primò*, ut ore, linguâ, & verbis proximo,
 quantum licet, gratificare (& placere ſtudea-
 mus; *preſenti* non obloquamur, non contra-
 dicamus, non verbis contendamus, opinioni
 illius non repugnemus mordacibus eum ſer-
 monibus non pungamus, verbis duris & aſperis
 non alloquamur; ſed omnibus nos gratioſos &
 amicabiles exhibeamus ſicut monet S. Baſilius
epiſt. ad Chilonem. diſcip. *Dabis operam hanc*
ſegnem, nè cui ſis offendiculo eorum, quibuſcum-
tibi intercedit familiaris congreſſus. Magis ip-

Ss 4

ſe in

*se in hoc incumbito, omnibus ut sis. perquam gratiosus, fraterni sodalitiū amator sincerus, suavi-
 loquus, nulli non insinuans animi tui modestiam.*
 Similiter ut *absentem* non vituperemus, non detrahamus, errata & excessus illius non propalemus; sed potius datā occasione virtutes ipsius, & quæ benè ab ipso gestasunt, publicè coram aliis laudemus; famam ipsius contra detractores defendamus; facta & dicta in bonam partem interpretemur, defectus excusemus &c. *Secundo*, ut mores proximi inhumanos, agrestes, inurbanos, & asperos, omnesq; defectus tam morales (quos corrigere in ipso non possumus) quàm naturales benignè & patienter supportemus; juxta illud Apostoli *Galat. 6. Alter alterius onera portate; & sic adimplebitis legem Christi.* Et *Ephes. 4. supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus.* Quenadmodum Christus mores discipulorum suorum & defectus patienter sustinuit; utpotè quos nactus est idiotas, rudes & ad discendum tardos, moribus incultos &c. *Tertio* ut non solum ordinaria & præscripta, sed insuper etiam ultronea & supererogatoria obsequia, ministeria & servitia exhibeamus proximis nostri eaq; tantā alacritate, promptitudine & hilaritate præstemus, *ut ii. quibus ministramus, charitatem nos habere adversum ipsos intelligant;* inquit S. Basilius *serm. de Abdicat.* *Quarto* ut non solum Amicis & Benefactoribus nostris, sed etiam ingratis, persecutoribus & inimicis nostris ea obsequia, beneficia, & ministeria supererogatoria

ria impendamus, juxta doctrinam & monita Christi *Matth. 5. Diligite inimicos vestros; benefacite his, qui oderunt vos. Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, prabe & illi alteram. Et ei, qui vult tecum judicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicumq; te angariaverit mille passus, vade cum illo & alia duo.* Et juxta exemplum ejusdem, qui Judæ Iscariotæ proditori suo pedes lavit. *Joann. 13.* Quinto ut Zelo animarum flagrantibus, conversionem & spiritualement profectum proximorum domi forisq; procuremus & promoveamus per functiones statui & vocationi nostræ competentes. De quo animarum Zelo in sequentibus.

§. 2.

De Zelo Animarum falso & fucato.

293. **P**RIUSQUAM de vero & genuino Zelo animarum dicamus, necesse est, ut signa & indicia falsi & fucati Zeli, quo aliqui deluduntur, & alios deludunt, manifestemus, & aurum adulterinum à vero discernamus. Multi enim Zeli nomine passionibus suas indomitas & cupiditates vendiant.

Primum itaq; signum falsi & fucati zeli est, cum quis ad functiones vitæ Activæ vel ad lucra animarum aspirat, antequam sufficienter præmunitus sit, & instructus virtutibus, doctrinâ, & aliis qualitatibus ad munus tam sublimè necessariis; nè sibi ipsi, vel aliis plus damni
S s
quàm